

Dok je eksploatacija uglja na granici izumiranja u Evropskoj Uniji, Rumunija bira suprotan pravac, podržava rudnike u Olteniji i dolini Jiu, i čak usmerava novac iz budžeta u otvaranje novih rudnika, sve pod izgovorom da su elektrane na ugalj od vitalnog značaja za funkcionisanje Nacionalnog energetskeg sistema, jer obezbeđuju predvidljivost proizvodnje i trenutno pokretanje. Ovaj argument svakako stoji.

Najnovije direktive Evropske komisije o zaštiti životne sredine u bliskoj budućnosti će zatvoriti termoelektrane i rudnike, u periodu 2022-2023. godina. Razlog? Više neće biti ekonomične zbog ekoloških troškova. U Velikoj Britaniji, polazna tačka za industrijsku revoluciju, ugalj i termoelektrane, više nije bitna. Nemačka, Francuska, Italija, Španija prate isti put. Poljska čini neusklađenu notu, otvaranjem novih eksploatacija, pored zatvaranja drugih. Rumunija se pridružuju Poljskoj, a ne tvrdom jezgru EU. Rumunija je zatvorila nekoliko rudnika lignita i uglja, za koje je potrošeno 1,3 milijarde leva (280,7 miliona evra). Međutim, otvara nove rudnike i nastavlja da pruža državnu podršku rudarstvu.

Trenutno, 15 preostalih termo blokova rade na ugalj, ali i njima preti opasnost od zatvaranja ako Vlada u potpunosti transponuje direktive koje je Evropska komisija nametnula prošle godine. Za 2021. godinu postavljena su drakonska pravila o emisijama CO₂. „Paket evropskih direktiva predviđa da se emisije ugljen dioksida smanje na 550 grama po proizvedenom kilovat-času. Danas, Energetski kompleks Oltenia i proizvođači na lignit su na oko 940 grama. Ali treba napomenuti da ako sutra izgradimo novu elektranu na lignit, ona ne može da proizvede ispod 700 grama. Tehnički, to je nemoguće. Važno je razumeti zašto 550, a ne 750. To nas tehnički ograničava“, rekao je Sorin Boza, direktor Energetskog kompleksa Oltenia, koji koristi lignit kao sirovinu za proizvodnju električne energije. On dodaje da bi primena novih pravila značila zatvaranje svih jedinica u samo jednoj godini, jer je potrebno zaustaviti većinu grupa ili investirati nekoliko stotina miliona evra u periodu od nekoliko meseci. S druge strane, ako i obezbedite novac, rok može biti prekratak za završetak radova.

Na nivou Vlade, došlo je do protivljenja planovima EU vezanim za ugalj, s obzirom da Rumunija ima različite ideje od zvaničnika Brisela. Predsednik PSD-a Liviu Dragnea dao je nekoliko izjava koje govore u prilog nastavku eksploatacije uglja. „Imamo integrisani sistem rudarstva... paket podsticaja investicija, ne obavezno stranih.“ Jače protivljenje izrazio je ministar energetike Anton Anton, koji je čak „odbrusio“ Briselu da Rumunija ne može i neće poštovati zahteve u vezi emisija u elektranama. „Ja ne zahtevam odstupanje. Ne idem pred Evropsku komisiju da tražim odstupanje. Ja ću im reći, ovo je moj plan, i to je ono što mi možemo da uradimo, to ne znači odstupanje, to znači da imamo dokumentovane studije i to je ono što možemo uraditi. Bojim se da svi imaju osećaj da idemo u Evropsku komisiju da ih

molimo. Ne, ne. Mi smo članica Evropske unije sa istim pravima kao i druge racionalne i odgovorne članice“, rekao ja Anton.

Ranije ove godine menadžment kompanije predstavio je izveštaj o investicijama u skladu sa ekološkim zahtevima, koji pokazuje da je potrošeno oko milijardu evra do 31. decembra 2017. Za novo usaglašavanje, potrebno je dodatnih milijardu evra. Međutim, to nije moguće realizovati do 2021. godine, što je novi rok koji je postavila EU. Ovo je takođe zvaničan stav rumunske države. Doru Visan, državni sekretar za energetiku, kaže da je u Briselu zatraženo odlaganje od 2021. do 2024. godine, do kada bi elektrane trebale da zadovolje nove evropske ekološke zahteve. On kaže da je potrebno napraviti raspored, grafik zaustavljanja za svaki kapacitet, u korelaciji sa osiguravanjem rada drugih grupa radi obezbeđivanja sigurnosti energetskog sistema, odnosno osiguranja ostvarivanja prihoda kompanija. Do danas, Evropska komisija još nije iznela stav o zahtevu Rumunije.

Prkoseći Briselu, Rumunija ne odustaje od uglja. I to ne samo političkim izjavama, već i činjenicama. Na primer, u Energetski kompleks Hunedoara je stigla nova pomoć, maskirana kao obaveza Transelektrike da do 2020. godine kupuje električnu energiju za systemske usluge od elektrana Mintia i Paroșeni, u vrednosti od 42 miliona leva (9 miliona evra) godišnje. Ova odluka Regulatorne agencije za energetiku opravdana je potrebom da se uspostavi ravnoteža Nacionalnog energetskog sistema, bez obzira na vremenske ili tržišne uslove. Bez ove pomoći države, EK Hunedoara, koja je već u stečaju, sigurno bi bankrotirala, s obzirom da kao najskuplji proizvođač električne energije u Rumuniji, nema izgrađenu tržišnu poziciju. Kompleks, koji pored dve termoelektrane upravlja sa četiri podzemna rudnika u dolini Jiu, ima 6.600 zaposlenih i sredinom prošle godine zabeležio je gubitak od 1,4 milijarde leva (302,4 miliona evra). Kompanija ima negativan neto knjigovodstveni kapital od oko 2 milijarde leva (432 miliona evra).

Energetski kompleks Oltenia takođe preduzima akcije. Odlukom Vlade, u martu je ponovo otvoren rudnik lignita Rosia, Rovinari, sa godišnjim kapacitetom eksploatacije od 8.000 tona i skladištenja od 75.000 tona. U obrazloženju odluke navodi se da je cilj korišćenja depozita Rosia - Rovinari, od 25. aprila do 31. decembra 2018. da dopuni zalihe tri termoelektrane (Turceni, Isalnita, Krajova II), kako se ne bi bilo ugroženo snabdevanje lignitom tokom zime 2018-2019. Eksploatacija depozita Rosia prekinuta je 1. januara 2016. kada je trebao biti pušten u rad novi rudnik, što se nije dogodilo zbog problema u eksproprijaciji zemljišta i identifikaciji nove lokacije.

Izvor: capital.ro